

Knjiga zapolnjuje vrzel, ki je ostala na tem območju po izidu knjige *Düša na bicikli* (Glasovi 27, 2003) in *Frk čez drn-frk čez trn* (Glasovi 30, 2005). Gre za še eno izredno pomembno delo, saj nam takšne zbirke ohranjajo zgodbe, ki izginjajo iz naših življenj, ohranjajo vedenje starejših generacij, orisujejo njihovo življenje. Zgodbe dodatno vrednost dobijo z zapisom v narečju, pri čemer zapis ohranja naglas in besedišče. Knjiga je nedvomno neprecenljiva za vse tiste, ki jih zanimajo pripovedništvo, zgodovina in etnologija tega območja, in za ohranjanje kulturne dediščine v ilirskobistriškem prostoru.

Saša Babič

Književna životinja. Kulturni bestiarij – II. dio. Ur. Suzana Marjanič in Antonija Zaradija Kiš. Zagreb: Institut za etnologiju i folkloristiku, 2012. – 1143 str., ilustr.

Inštitut za etnologijo in folkloristiko iz Zagreba je v okviru raziskovalnega projekta »Kulturna animalistika. Književni, folkloristički, etnološki i kulturno antropološki pristup« leta 2012 izdal drugo knjigo o tej tematiki. Kakor pove že naslov, sta urednici Suzana Marjanič in Antonija Zaradija Kiš uredili nadaljevanje *Kulturnega bestiarija* iz leta 2007, ki je zaoral ledino za raziskave kulturne animalistike. *Književna životinja*, ki obsega več kot 1100 strani in združuje 48 prispevkov, ostaja zvesta obravnavi živali v najrazličnejših kontekstih in različnim kulturno-animalističnim pristopom, ki so bili predstavljeni že v *Kulturnem bestiariju*. Uvod monografije *Književna životinja* na kratko predstavi širši okvir raziskav kulturne in literarne animalistike in različne šole, ki so se postopoma razvijale od 70. let prejšnjega stoletja. Pomembno je, da so spremenile naš način dojemanja živali in opozorile na njihovo vlogo v načinu življenja ljudi. Urednici zato omenjata tudi temeljno literaturo, po kateri lahko posežejo vsi, ki bi se radi lotili raziskovanja pomenov živali v življenju ljudi. Na ta način bralcu hkrati predstavi številne teoretske okvire v svetovnem merilu, v katerih so premišljali avtorji in avtorice zbranih prispevkov.

Že v prvi knjigi so nekateri avtorji med biblijskimi živalmi, folklornim izročilom in animalističnim ekofeminizmom obravnavali motive živali v literarnih delih, vendar pa šele *Književna životinja* seže v jedro problematike, saj ji je v celoti posvečena. Knjiga je vsebinsko razdeljena na osem poglavij, ki si sledijo po literarno-zgodovinskem kriteriju, in sicer od najstarejših virov in folklornega izročila, srednjeveške in renesančne književnosti, do sodobne književnosti, med drugim znanstvene fantastike, otroške literature in filozofije oziroma zooetike. Najobsežnejši poglavji sta prvo, ki obravnava mitološko oziroma folklorno izročilo z različnih delov sveta, ter zadnje poglavje »Življenje živali skozi književnost«, ki obravnava pojavljanje posamičnih živali, od čebele do mačke in krave, v literarnih delih.

Vsebinsko poleg barvnih fotografij, ki so jih prispevali avtorice in avtorji prispevkov, domiselno dopolnjujejo podobe iz dveh bestiarijev. Na začetku vsakega prispevka bralčevo pozornost pritegnejo poznani navedki, iz Biblije ali od znanih ljudi, ki so vsebinsko povezani s poglavjem. To ustvari vtis premišljene povezanosti prispevkov v smiselne celote, ki druga drugo dopolnjujejo.

Književna životinja je nastala v izredno kakovostnem in dragocenem sodelovanju mednarodne zasedbe, med uveljavljenimi strokovnjaki in mlajšimi kolegi. Avtorice in avtorji so iz Hrvaške, Slovenije, Ukrajine, Velike Britanije, Avstrije, Srbije, Bolgarije, Francije, Kanade, Poljske in Belgije. Monografija je izredno barvita in pestra, tako na oblikovni kot na vsebinski

ravni, in k temu prispevata predvsem mednarodnost in interdisciplinarnost prispevkov. Želja po večji angažiranosti humanistike pri raziskovanju razmerja med ljudmi in živalmi, ki sta jo urednici zapisali v uvodu, se je z delom *Književna životinja* v veliki meri že uresničila. Raznovrstni zorni koti, iz katerih se avtorji lotevajo analize pomena živali v različnih kulturah, omogočajo izredno zanimive interpretacije in spodbujajo ponovni premislek o človeškem dojemanju živali. Prispevki jasno pokažejo, da se je človek že od nekdaj razumel v primerjavah z živalskim svetom, in to ne glede na to, ali je o tem pripovedoval zgodbe, slikal živalske motive ali o njih pisal pesmi. Živalim so (bile) pogosto pripisane osebnostne poteze ljudi, živali so veljale za pomočnike pri čaranju in čarovništvu, živali so v zgodovini predstavljale simbole itn.

Književna životinja. Kulturni bestiarij – II. dio je izredno kakovostno, bogato in izčrpno delo, ki zapolnjuje opazno vrzel v raziskovanju razmerij med človekom in živaljo, tako na Hrvaškem kakor pri nas. Z izdajo v angleškem jeziku bi bila monografija nedvomno še odmevnejša in odlično sprejeta tudi v širši mednarodni skupnosti.

Simona Klaus

Mariam M. Kerimova, *Žizn', otdannaja nauke. Sem'ja etnografov Haruzinyh. Iz istorii rossijskoj etnografii (1880–1930-e gody)*. Moskva: Vostočnaja literatura, 2011 (759 str., ilustr.).

V letu 2011 je izšla knjiga o družini Haruzin – družini, ki ima še danes izreden pomen za ruski znanstveni svet. Gre za prvo delo, ki raziskovanje etnoloških vsebin treh bratov in sestre postavlja v kontekst takratnega časa in ruske družbe ter z vsem spoštovanjem obravnava ves njihov raziskovalni opus. M. M. Kerimova je s tem delom rekonstruirala pomen družine Haruzin za rusko in tudi evropsko etnologijo.

Pričujoče delo je znanstvena biografija štirih sorojencev, ki so se vsi raziskovalno posvetili etnologiji. Pri tem so obravnavani tako njihovo otroštvo, medsebojni odnosi in zasebno življenje (vključno z osebnimi nazori in stališči, prijateljevanji itn.) kot tudi njihove poklicne poti: študijska leta, posvečanje etnologiji, obravnava objavljenih del. V knjigi je podan podroben vsebinski in strokovno-kritični pregled knjig, člankov in drugih prispevkov vseh štirih, predstavljeno je njihovo delovanje v društvih, revijah in na univerzah. Povzetki objavljenih del so izredno podrobni, tako da je bralec natančno seznanjen z njihovimi interesi in raziskovalnimi poudarki. Skupna raziskovalna točka vseh štirih je bila tipologija in transformacija bivališč pri različnih narodih, vsi pa so tudi dobro sodelovali z osrednjimi in obrobni ruskimi muzeji.

Knjiga se začne s splošnejšim uvodom o družini in takratnih družbenih, umetniških in znanstvenih razmerah v Rusiji, nato pa so naslednja poglavja namenjena vsakemu članu družine posebej: prvo Mihailu Nikolajeviču Haruzinu, drugo Nikolaju Nikolajeviču Haruzinu, tretje Alekseju Nikolajeviču Haruzinu in četrto Veri Nikolajevni Haruzini. Vsako prinaša znanstveno biografijo, kjer je poleg dosežkov in uspehov v znanosti opisan tudi notranji svet vsakega od njih. Po sklepu sledijo tri priloge: 1. celotno dopisovanje med Nikolajem N. Haruzinom in Vasilijem V. Kandinskim² (spoznala sta se med študijem prava leta 1885), 2. Pregled knjižne

² Op. ur.: O tem je avtorica podrobno pisala v članku »Nikolaj Haruzin in Vasilij Kandinski« v *Traditiones* 36 (1), 2007: 229–264 (DOI: 10.3986/Traditio2007360116).